

Smullen voor kaartliefhebbers

Speciaal voor Open Monumentendag halen Het Utrechts Archief en de Universiteit een aantal monumentale kaarten uit de kluis met Utrecht en omgeving als onderwerp. Een buitenkansje voor geïnteresseerden in historie en kaarten!

Op de bovenste verdieping van de Universiteitsbibliotheek op De Uithof vindt u de Kaartenzaal, met de honderd jaar oude kaartenverzameling van de Faculteit Geowetenschappen: een ware schatkamer voor geografen en kaartliefhebbers!

De collectie omvat zo'n 140.000 kaarten, 6.000 atlanten en 6.000 kaarten van vóór 1850. Daarnaast zijn er reproducties, globes en cd-roms. Via de computer is er toegang tot zo'n 150.000 bestanden met digitaal kaartmateriaal. De kaartencol-

lectie behoort daarmee tot de grootste verzamelingen cartografische documenten in Nederland. Vanzelfsprekend is de cartografische historie van de stad Utrecht in de collectie rijk vertegenwoordigd. Tijdens Open Monumentendag worden enkele bijzondere documenten met de Domstad als onderwerp tentoongesteld en door de conservator toegelicht. De meeste van deze zeldzame kaarten komen alleen in uitzonderlijke gevallen uit de kluis en zijn juweeltjes voor het oog.

Militaire oorsprong

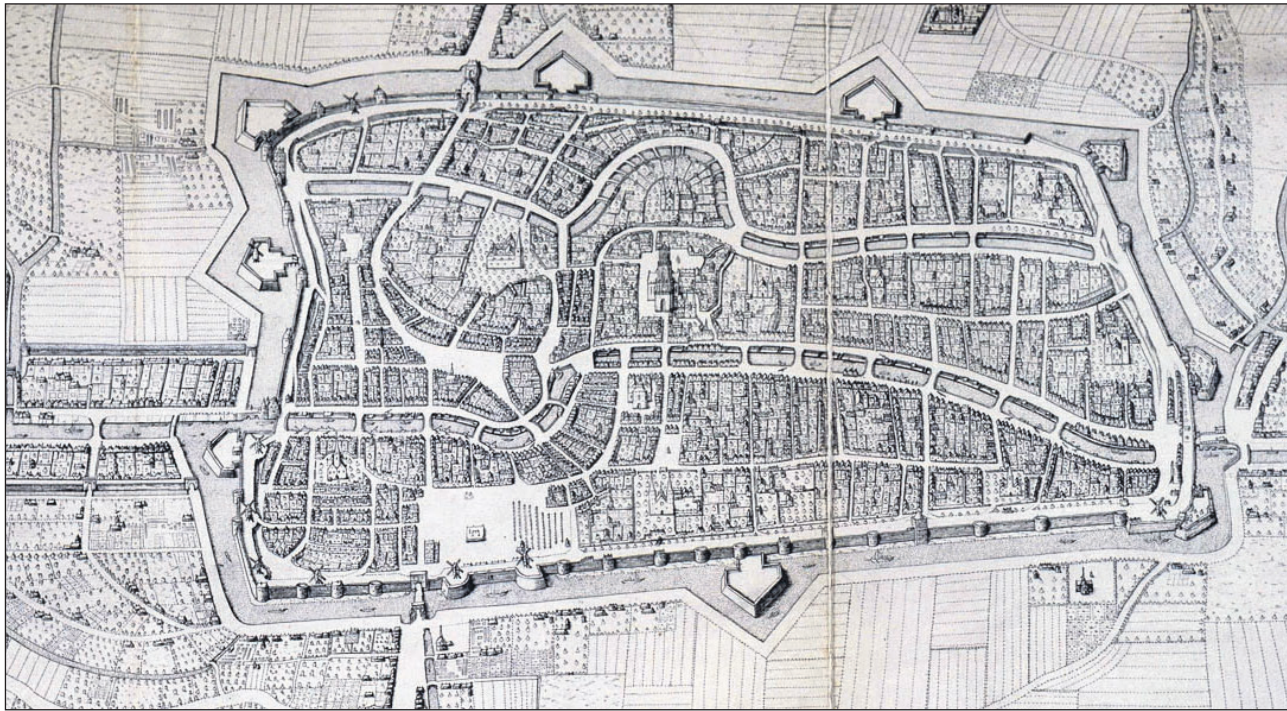
Ook Het Utrechts Archief aan de Hamburgerstraat haalt een paar bijzondere stadsplattegronden uit het depot. Specialisten geven tekst en uitleg over de kaarten. De oudste zijn uit de 16e eeuw en hebben een militaire oorsprong. Zo had de Spaanse koning Philips II behoefte aan goede topografische informatie

om de opstandige gewesten onder controle te krijgen. Hieraan danken we de eerste provinciekaarten en stadsplattegronden uit circa 1570. Ook de rol van Utrecht als bestuurscentrum en bisschopsstad heeft mooie kaarten opgeleverd. De bisschop en de kapittels brachten hun rijke grond- en goederenbezit gedetailleerd in kaart, onder meer om belasting te kunnen heffen.

Interessant zijn ook de kaarten met plannen die nooit of slechts gedeeltelijk uitgevoerd zijn, zoals de 17e eeuwse uitbreidingsplannen van Moreelse en Meyster, maar ook die van Berlage en Holsboer uit 1920, compleet met vliegveld bij de Galgenwaard. Ook de beruchte plannen van Feuchtinger en Kuiper om de bolwerken te slopen en de stadssingels te dempen zijn op kaart vastgelegd.

Zo laten de Utrechtse kaarten een fascinerende wereld zien van ambities en werkelijkheid. Kortom: smullen voor de kaartliefhebber!

In de prachtig gerestaureerde voormalige rechtbank aan de Hamburgerstraat kunt u ook een bezoek brengen aan de multimediale expositie over de historie van Utrecht en de speciale zomerexpositie 'Utrecht on Tour: reizigers over de Domstad'. Kinderen kunnen meedoen aan een speurtocht of het maken van een historische krant over Utrecht.

Utrecht in 1598; kaart van Adam van Vianen.

Informatiemarkt Pandhof

In de pandhof naast de Dom is van 10.00 tot 17.00 uur een monumenten informatiemarkt met de volgende kraampjes:

Gilde Utrecht - 50+ vrijwilligers organisatie, die onder meer historische stadswandelingen en 'fietswandelingen' organiseert. Zie ook www.gildeutrecht.nl

Vereniging Oud Utrecht - telt ca. 2000 leden en bevordert de kennis van de geschiedenis van stad en provincie Utrecht en zet zich in voor behoud van monumenten in de stad Utrecht.

Stichting Publicaties Oud-Utrecht (SPOU) - geeft niet commerciële, wetenschappelijk verantwoorde, maar voor een breed publiek bedoelde boeken uit over geschiedenis, archeologie en monumenten in stad en provincie Utrecht.

Utrechts Klokkenluiders Gilde - zet zich in voor bescherming van klokken als cultureel erfgoed en het instandhouden van het handmatig luiden van klokken in Utrecht. Ondersteunt dit met boeken, cd's, educatie, excursies, etc.

C.J.C. Broer - verricht (historisch) onderzoek naar en publiceert over de middeleeuwse (monastieke) geschiedenis van Utrecht (bisdome en stad) en het houden van lezingen daarover.

Het Utrechts Monumentenfonds - stichting die in de binnenstad 120 monumenten beheert, restaureert en ter bewoning verhuurt. De stichting bestaat 65 jaar.

Monumentenwacht Utrecht - inspecteert zonder winstoogmerk monumenten en adviseert eigenaren en beheerders bij het onderhoud om verval van hun monumenten te voorkomen.

Agandau - verricht onder meer bouwhistorisch onderzoek in archieven en het kadaster.

Hogeschool Utrecht, Centrum voor Natuur en Techniek - biedt cursussen en opleidingen aan op het gebied van Algemene Bouwkunde, Bouwhistorie, Restauratie, Monumentenzorg en Groen Ruimtelijk Erfgoed.

Stichting Reconstructie topgevel Korte Nieuwstraat 2 - werft fondsen voor het in oude staat brengen van de historische gevel, als een van de belangrijkste voorbeelden van vroeg renaissance architectuur in Nederland.

Stichting de Plantage - Uitgeverij van boeken over de geschiedenis en cultuur van Utrecht

Stichting Monumenten van de Gemeente Utrecht - kenniscentrum voor archeologie, geschiedenis en cultuurhistorie van de gemeente Utrecht.

Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel - restaureert en verhuurt monumenten in de binnenstad en streeft naar het creëren van woonruimte in het winkelgebied.

Kunsthistorische Leergangen - organiseert lezingen over kunsthistorische onderwerpen en excursies naar actuele exposities, met name over de historie en de kunstgeschiedenis van de stad Utrecht.